

Jan Hammer –
držitel americké Grammy

HAMMEROVO ŠTĚSTÍ

Cesta českého muzikanta od princezny na světový trůn

JAN HAMMER JR. (60) se vrátil do vlasti po dlouhých pěti letech. Bezpochyby nejnámější světový muzikant českého původu posledních čtyřiceti let, který pracoval s lidmi, jako je John McLaughlin, Jimmy Page, Eric Clapton, Mick Jagger, Carlos Santana, Herbie Hancock, David Gilmour, Eddie Van Halen (dejte si jejich společný živák na YouTube, to stojí za to), BB King, Ringo Starr, přijel do Prahy inkognito. Setkali jsme se náhodně, před vyhledávaným nahrávacím studiem Rudolfinu.

Pro zajímavost, jelikož je poměr kvality a ceny zdejších nahrávacích studií pro zahraniční hudební produkce stále velice příznivý, jen nedlouho předtím nahrával v Rudolfinu Lalo Schifrin, podobná kapacita jazzového pian a autora světoznámé znělky Mission: Impossible. Tvář tohoto dělníka filmové a televizní hudby zná málokdo stejně jako tvář Jana Hammera, který složil podobně ikonickou melodii k seriálu Miami Vice. **Vadí vám chvála?**

Žádná pochvala mi nevádí – při odjezdu z Čech mi bylo téměř dvacet let a já vždycky chtěl, aby se to, co jsem sám v hudbě zkoušel dělat,

lužáci i učitelé byli ochotni sebrat nástroje, rozbalit je doslova kdekoli a prostě hrát. To jsem v Čechách nezažil. Cítil jsem velkou svobodu. Navíc se mohl člověk v Berklee potkat i s pedagogy, kteří do jeho hudebního života vnesli nevšednost a osobitost. Mě osobně oslovil třeba saxofonista Joe Viola. Hlavně proto mi ani nevádí, že fakticky, co se týče hudebního vzdělání, byl přechod na Berklee z pražské AMU krokem zpátky.

UŽ VE ČTRNÁCTI LETECH JSTE ZAČAL NAHRÁVAT SE SVOU PRVNÍ KAPELOU, S JUNIOR TRIEM. ZAJÍMAL VÁS TEHDY ROCK 'N' ROLL, KTERÝ TOU DOBOU VPAĎL DO ČECH?

do totálního hudebního originálu. **Z dob před vaším odchodem do zámoří se datuje krátká spolupráce s režisérem Bořivojem Zemanem, k jehož pohádce Šíleně smutná princezna jste napsal hudbu a písničky. Zpětně viděno, měla jejich svěžest co dělat s nadějí dubčekovské éry?**

Byl jsem ještě mladiček, který toužil po úspěchu, a běhal jsem do pražské hospody U Jelínků přemlouvat velkého režiséra s partiturou pod paží. Jemu se má práce líbila, našťastí si mě tehdy ještě mohl prosadit. Velice mě lákalo spojení symfonického orchestru a popu. Pořád si pamatuji, co nám

Vy jste se díky své klavírní hře dostal do nejslavnějšího moderního jazzového orchestru světa – do seskupení Mahavishnu Orchestra kytaristy Johna McLaughlina, které za pouhé dva roky své existence dokázalo prodat dva milióny alb. Začátkem sedmdesátých let zachvátil hudbu zájem o duchovno, Indii a hnutí Hare Krišna. **Potřeboval jste k hudbě filosofii?**

Já ne. John ano. Ten filosofii žil. Nedávno umřel indický houslista Sri Chinmoy, který ovlivnil Johna a tisíce dalších lidí. To Chinmoy dal Johnovi jméno Mahavishnu a společně chodili v těch dlouhých bílých košilích. Já měl dlouhé vlasy, květovanou košili a kouřil marjánku. Byl jsem typický hipík. Spojovala nás hudba a její nové perspektivní spojení – fúze jazzu a východních hudebních vlivů. Do té doby se jimi běloši vůbec nezabývali, ale anglosaská hudba už potřebovala oživení. V těch letech jsme nahrávali hned vedle studia Jimmieho Hendrixe. Navzájem jsme se podporovali, jemu se naše hudba velice líbila. Dokonce jsme plánovali společnou nahrávku, jenže on tehdy odjel do Anglie a už se nikdy nevrátil. Odešel na věčnost. **Jako filmového muzikanta vás za oceánem proslavila televizní hudba k seriálům Miami Vice a k mnoha dalším snímkům, jako byli Charlieho andělci anebo Knight Rider. Skladba Miami Vice – The Crocket Theme – je dokonce slavnější než samotný seriál. Získal jste za ni dvě ceny Grammy. Jaká byla geneze této skladby a proč se neobjevila ve filmové verzi seriálu z loňského roku?**

Dělal jsem v Americe to co v Pra-

JE NEUVĚŘITELNÉ, CO VŠICHNI TIHLE KLUCI Z ANGLIE, JAKO BECK, ERIC CLAPTON A ROLLING STONES, DOKÁZALI, KDYŽ PŘETAVILI BLUES AMERICKÝCH ČERNOCHŮ V ROCK, JÍMŽ VYDĚLALI MILIÓNY.

dostalo mezi lidi. Úplně se mi to povedlo ale až v Americe a neumíte si představit, jak jsem za to vděčný. **Přípomeňte okolnosti vašeho odchodu.**

Tehdy jsme celá rodina doprovozili otce do Spojených států, kde měl jako lékař absolvovat výměnný pobyt. Když jsem viděl, jak se v Americe žije, bylo mi jasné, že se prostě nemohu vrátit.

Ve Státech jste začal studovat. Jak se lišilo stipendijní působení na Berklee College Of Music v Bostonu od studia v Čechách?

Na školu v Berklee přede mnou jinými trasami dorazili z Čech už basisté Mirek Vitouš a Jirka Mráz. Objevili jsme se tam ve chvíli, kdy se v Americe – i na univerzitách – intenzivně řešila rasová segregace. Byla to dost divoká doba. Naši spo-

Byl jsem otevřený všemu, ale jako kapela jsme zpočátku byli ovlivněni jazzovým zázemím svých rodičů (otec lékař a kontrabasista Jan Hammer, maminka zpěvačka Vlasta Průchová – pozn. aut.) a taky rodinným přítelem, virtuózním jazzmanem i humoristou Karlem Velebným, mimochodem spolupachatelem zrodu kultu Divadla Járy Cimrmana. Oni hráli trochu v duchu amerického Modern Jazz Quartetu, ale my, mladí kluci, jsme na to chtěli jít jinak. Zkoušeli jsme se inspirovat českou lidovou hudbou. Dnes je taková inspirace běžná; pianista Emil Viklický se svou hudbou sklízí uznání i v zahraničí, i když na můj vkus se zbytečně urputně drží originálu. My jsme tehdy chtěli dělat úplně nové věci vzešlé z místní hudební tradice, ale přetvořené

tou dobou opakovali na AMU: Unity, but variety – Jednota a různost! Já se toho držel celý život, pomohlo mi to dokonce i v Americe, ale nebýt toho, co se u nás v roce 1968 stalo, bůhví, jak by to dopadlo. Šíleně smutná princezna ovšem nebyla má první hudba pro film. Ještě předtím mne oslovil režisér a výtvarník Václav Mergl, abych mu na Umprum poskytl hudbu Junior Tria k jeho diplomovému filmu Proměny z roku 1963. Ten animovaný film byl v českém prostředí naprosto přelomový – šlo o první český ryze abstraktní snímek. Režisér Mergl stejně jako Bořivoj Zeman a další kvalitní umělci si v Čechách po invazi vojsk Varšavské smlouvy užili své. Zatímco já si hrál jazz v Americe, tady likvidovali šikovné lidi závistivci a ti průměrní.

U pianu s maminkou Vlastou Průchovou a kontrabasistou Luděkem Hulanem

FOTO ČTK

Mahavishnu Orchestra, vzor 1973. McLaughlin druhý zleva.

FOTO WWW.JANHAMMER.COM (3x)

ze. Běhal jsem po lidech a pokoušel se jim vnútit svou muziku. Dalo to ale ještě větší práci, protože u filmu je situace oproti koncertování mnohem uzavřenější a záleží na mnoha společenských „štěstích“. Náhodou se mi podařilo dostat se k Michaelu Mannovi, dnes už slavnému režisérovi, který právě podle svých slov chystal něco, co v televizi do té doby ještě nebylo. A chtěl k tomu podobně laděnou hudbu. Přinesl jsem mu ukázkou svých starších kompozic a on si rovnou vybral The Crocket Theme a tak, jak byla, se později objevila v detektivním seriálu jako ústřední melodie. Loni nás všechny Mann překvapil potměnou, filmovou verzí Miami Vice. Mně se líbil jeho předchozí syrový i barevnější thriller Collateral s Tomem Cruisem v hlavní roli, ale Miami Vice z roku 2007 je o něčem jiném a já vlastně nevím o čem.

Klasický seriál Miami Vice z roku 1985 s playboyem Donem Johnsonem, s vůní Karibiku a se saky pastelových barev měl radostnější ráz. Váš kamarád a jazzový kolega v Americe, trumpetista Laco Déczi, tvrdí, že v soudobé populární hudbě vlastně nic živelnějšího než právě latino rytmus nezůstalo, a proto s ním pracují téměř všichni skladatelé.

Laco Déczi má pravdu. I já ten rytmus do svých skladeb pořád vkládám, protože si jeho sílu uvědomuju a chci do hudby dostat energii. Tradiční černošský jazz může být sebedokonalejší, ale vyčerpanost jeho formy už je patrná. Mě například dnešní dechový big band nebo free jazz vůbec neláká. Myslím, že je jiná doba a tyto styly jsou napojeny na snobismus. Občasné experimentální výlety a síla hudby takových mistrů, jako byli John Coltrane nebo Miles Davis, mohou mást. Je to jen část jejich díla, kdy oba coby skladatelé a in-

terpreti přišli s úžasnými, futuristickými kompozicemi. **Vášim velkým hudebním tématem bylo prozkoumávání moderních technologií a objevování nových zvukových možností syntezátoru. V osmdesátých letech jste pak všechny překvapil jako sólista s klávesovou kytarou, který byl schopen rádit na jednom pódiu s rockovou kapelou. A taky jste se jako jeden z prvních zabýval 3D triky pro videoklipy na MTV.**

Znovu to bylo jen štěstí a důsledek mé práce pro televizi. Můj tehdejší šéf dostal na starost shrnout dosavadní výsledky inženýrských computerových videorealizací a přizval mě, abych jim ke kazetě s názvem Beyond the Mind's Eye s výběrem pionýrských prací na 3D animaci napsal hudbu. Tady komponování proběhlo opačným způsobem než s Miami Vice. Komponovat hudbu na „abstraktní“ animaci byla mravenčí práce. Ale studená technika mi otevřela nové dimenze. Oprostil jsem se od emocí a dodnes toho nelituji. S klávesovou „kytarou“ to bylo už věci příhodnějšího a pohyblivějšího stylu prezentace. I když, živé hraní s ní navíc není tak jednoduchá věc, jak se díky osmdesátým letům a klipům z MTV za ta léta zdá. Vždycky jsem tíhl spíš k rocku a k němu piano příliš nesedí.

Českoamerický hudebník JAN HAMMER JR. (60): bývalý člen Mahavishnu Orchestra, autor filmové hudby. Od hitu k Miami Vice využívá Hammera televize a film v dílech, kde zhlédnete Morgana Freemana, Hulka Hogana, ale i Václava Havla. Podle Petra Zvoníčka, který kupuje pro Českou televizi zahraniční hudební pořady, jsou nejvýznamnějšími alby Jana Hammera Timeless a Night, na němž byl lídrem kytarista John Abercrombie a album On the Mountain, nahané v supertriu s Elvinem Jonesem za bicím a s kontrabasistou Genem Perlou. Největším Hammerovým hitem pak je Birds of Fire (Mahavishnu Orchestra).

Přerostla někdy víceméně nájemná spolupráce s velkými muzikanty v kamarádství?

Blízkého kamaráda jsem měl v bubeníkovi Tonym Williamsovi. Bohužel již zemřel. Za přítele považuju Jeffa Becka – spolu jsme před nedávnem vyprodali Royal Albert Hall, když mě vzápětí schvátla srdeční příhoda. Kvůli infarktu a strachu z létání jsem nebyl pět let v Česku, bohužel ani na pohřbu maminky. Dnes už jsme s Jeffem zase v kontaktu, obvykle mi po telefonu zahraje svůj nápad a já mu ho vrátím obohacený o ten svůj. Jsme neskutečně propojeni. Zajímají nás stejné věci. Jeff používá bottleneck, kovovou trubičku na prstu, s níž tlačí struny na hmatníku. Tóny, které takhle dostává z kytary, jsou jako z jiného světa. V nalézání originálních zvuků je naprosto jedinečný. Je neuvěřitelně, co všichni tihle kluci z Anglie, jako Beck, Eric Clapton a Rolling Stones, dokázali, když přetavili blues amerických černochů v rock, jímž vydělali milióny. Bohužel, ti praví vynálezci blues, třeba Robert Johnson, umírají v Americe na chudobu pořád dál. **Po sametové revoluci jste pracoval v Česku na několika větších projektech. Infant terrible nové vlny, režiséru Janu Němcovi, jste napsal hudbu ke dvěma filmům – ke Jménu kódu: Rubín a V záru královské lásky. Naopak na Nově**

jste pak byl pět let neviditelným a exkluzivním autorem hudebního image televize. Která práce vám byla bližší?

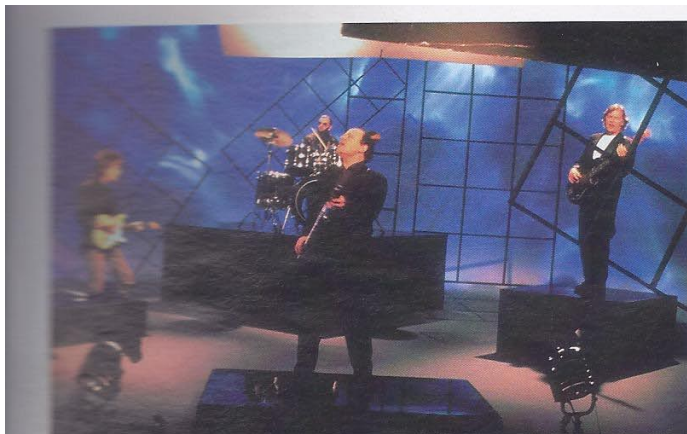
S Honzou Němcem se známé z Čech. Hrávali jsme spolu jazz, byl výborný klarinetista, a stýkali se i během jeho nucené emigrace ve Státech. Jeho filmy po návratu měly být čerstvou nadějí, že naváže na své úspěchy z minulosti. To mě lákalo. A dělat hudbu pro Novu s producentem Petrem Vránou byla stejná radost z neznáma. Snažil jsem se u obou prací o totéž. Pro film Jméno kódu: Rubín jsem psal skladbu Sanctuary. Byla to hudba, při níž se člověk měl cítit v bezpečí. Film jsem dodnes neviděl celý, ale od lidí vím, že má skladba je použita při jeho závěrečné scéně, která pro mě má význam jako jedna z nejpůsobivějších scén českého filmu vůbec. Ohlasy na první vysílací roky Novy byly rovněž velice dobré. Škoda že pak na Nově zavládl už jenom byznys. Já tu televizi v jejích počátcích viděl úplně jinak.

Máme šanci vás ještě někdy vidět hrát v Česku?

Nikdy neříkej nikdy. Je to možné, cítím se zase výborně. Postavil jsem si sto kilometrů od New Yorku dům, oázu klidu v hustých lesích, a pokouším se být nablízku při výchově svých dětí. Se synovou kapelou *Savoir Adore* si občas zahraju a jsem rád, že s nimi držím tempo. Dcera studuje i v Praze, což vítám jako možnost vypadnout z atmosféry, která v Americe panuje za vlády posledního prezidenta. **Co tím myslíte?**

Amerika se stala zemí mnoha možností, bohužel se záporným znamením. Náhle je to pro mě příliš religiozní země, jež počítá s určitou stádností lidí. Pro nás je dobře mít domov také v Česku. Tady je pořád hezky.

AUTOR JE SPOLUPRÁCOVNIKEM REFLEXU

Rocková šlechta: Jeff Beck, Ringo Starr, J. H. a David Gilmour z Pink Floyd

J. H. s hlavními hrdiny seriálu Miami Vice, s Donem Johnsonem a P. M. Thomasem

„NESMÍRNĚ SI HO VÁŽÍM“

MARTIN KRATOCHVÍL
JAZZOVÝ HUDEBNÍK

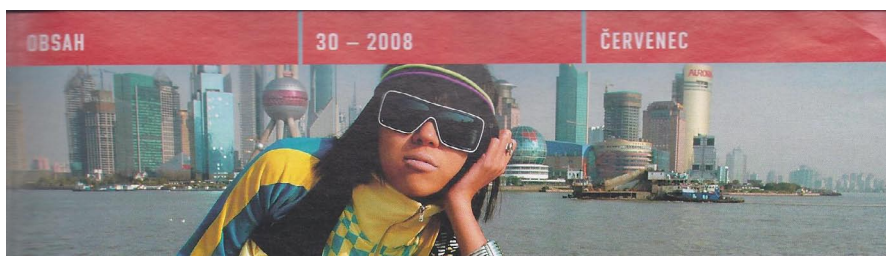
Jako muzikanti jsme se potkávali v Redutě, když ještě hrál Honza s Junior Triem, s bratry Vitoušovými – bylo to tehdy zcela nečekané, ten jejich talent byl zjevný, přitom nikdo z nich nebyl

zletilý a po koncertech je honili rodiče. Tak, jak se pak ztratil ze země, vytratil se i mně. K mému velkému nadšení jsem ho objevil v Mahavishnu Orchestra, co byla moje iniciační kapela a její šéf John McLaughlin mým velkým guruem. Neříkám, že bych je kopíroval, ale když si poslechnete jakoukoli desku Jazz Q, ten vliv zřetelně uslyšíte. Mimochodem,

Michael Gibbs, který aranžoval skladby Mahavishnu Orchestra, tvrdil, že ty zmenšené akordy nacytal McLaughlin od Stravinského – pokud je to pravda, pak byl opravdu geniální. Mám moc rád například Honzovy sólové desky The First Seven Days a Oh Yeah, kde cítím jeho neslábnoucí inspiraci slovanskými skladateli Martinů,

Janáčkem, Maďarem Bartókem a taky lidovkou. V okamžiku, kdy udělal zlatou ránu s hudbou k seriálu Miami Vice, trochu uhnul ke komerčnímu popu. Dál si kupuju jeho desky, ale cítím, že mu chybí živé hraní. Velmi si ho vážím mimo jiné i proto, jak zvládl prestižní zakázku pro TV Nova – tam ukázal, že je mistr zkratky a že dokonale ovládá řemeslo. K

Tento vtípný dovětek nechal k mému rozhovoru vypracovat redaktor a vedoucí kulturní rubriky časopisu Reflex Milan Tesař, k jehož dobrému jménu patří, že přijal k vydání texty o Lacovi Déczim, Petrovi Vránovi, Miroslavu Štěpánkovi mně a Vladimíru Hendrichovi (ovšem po mnoha letech a hlavně kvůli redakci a znění textu Vladimíra, jenž materiál mírnil, co to jen šlo. Zde v tomto rozhovoru s nejvýznamnější figurou soudobé české hudby vymazal přídomek “mozartovský” u vyjádření “dětský talent vyvezený do Berklee” a nepochopil rovněž “duchovní Amerika”, k čemuž připojil dovětek Martina Kratochvíla, jenž mnou proklamovanou Hammerovu genialitu měl u svého “konkurenta” od piána, Berklee, Ameriky a domácí půdy potřebu mj. mírnit zmínkou o genialitě Hammerova kolegy Gibbse z jedné Hammerovy, byť veledůležitě, životně peripetie. Tato trapná zkušenosť stála za definitivním koncem moji spolupráce s “Reflexem”. Jak se nakonec ukázalo, nejen za mojí. Patrně je Milan Tesař či jiní podnikateli Kratochvílovi za něco vděčný a musí zviditelňovat ro obecné publikum v českých poměrech i jeho či se pro něj musí dovolávat jeho odborných soudů, protože obecné publikum není o Hammerově slávě obeznámeno a vyžaduje soud někoho, kdo se “vyzná lépe”, než autor textu. To jedině popřít nemohu. (MF)

Obrázek k situaci v médiích r. 2008, titulní strana čísla časopisu Reflex nesla portrét indiferentní “Čiňanky” - fotografie hudebníka Jana Hammera ml. musely být pouze v editoriale a u rozhovoru s ním. (MF)

REFLEX

FOTO NA TITULNÍ STRANĚ PROFIMEDIA.CZ

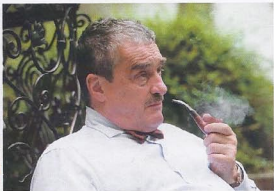
HAMMEROVO ŠTĚSTÍ 20

JAN HAMMER JR., nejznámější světový muzikant českého původu posledních čtyřiceti let, se vrátil do vlasti po dlouhých pěti letech

SVĚT PO AMERICĚ 24

Po šesti letech odchází západní svět z pozice dirigenta dějin. Nejde o pád, ale o vzestup ostatních kontinentů, které přejaly jeho kulturu.

LEZE MI TO UŠIMA 32

K nejpoužívanějším lidem patří v poslední době – díky svému osobnímu nasazení v případě Čunek – ministr zahraničí KAREL SCHWARZENBERG

FOTO: 2008, NEW JAPAN, PROFIMEDIA.CZ, JAN 1. 2008